

**Державна наукова установа
«Інститут інформації, безпеки і права
Національної академії правових наук України»**

ЗАТВЕРДЖЕНО
Директор ДНУ ІБП НАПрН
України

В. Пилипчук
«04» вересня 2024 р.

**КРИМІНАЛЬНО-ПРОВОА ПОЛІТИКА
В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОГО
СУСПІЛЬСТВА**

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

підготовки аспірантів із спеціальності 081 «Право»

Укладач: Богуцький П.П.,
доктор юридичних наук, доцент

Ухвалено Вченою радою
ДНУ ІБП НАПрН України
Протокол № 9 від 04.09.2024

Київ, 2024

Анотація: Сучасні наукові розробки проблем кримінально-правової політики у вітчизняній юриспруденції зазнають активного впливу правових засад, принципів інформаційного суспільства, що вимагає окремої уваги. Не лише наукові дослідження кримінально-правової політики держави в умовах інформаційного суспільства, а й навчальні матеріали набувають надзвичайної актуальності, що закономірно відображається на формуванні відповідної навчальної дисципліни.

Навчальна програма запропонованої для вивчення дисципліни охоплює низку галузей знань про право, однак в її основі – кримінальне право, на доктринальних положеннях якого власне побудована навчальна програма. Міждисциплінарний підхід у вивченні питань, що стосуються кримінально-правової політики в умовах інформаційного суспільства є закономірним. Проте інші галузі юридичних, соціологічних, кримінологічних тощо знань лише доповнюють навчальну програму за темою кримінально-правової політики в умовах інформаційного суспільства.

Навчальна програма відповідно до змісту навчальної дисципліни має три розділи, два з яких охоплюють по три теми, а третій – дві теми. Кредитний модуль містить 120 годин: 18 годин лекцій, 18 години практичних (семінарських) занять та 84 години самостійної роботи аспірантів. Семестровий контроль передбачає залік.

Summary. Modern scientific development of the problems of criminal law policy in domestic jurisprudence is carried out as a result of the active influence of legal foundations, principles of the information society, which requires special attention. Not only scientific studies of the state's criminal law policy in the conditions of the information society, but also educational materials are becoming extremely relevant, which is naturally reflected in the formation of the corresponding educational discipline.

The educational program of the discipline proposed for study covers a number of areas of knowledge about law, but at its core is criminal law, on the doctrinal provisions of which the educational program is actually built. An interdisciplinary approach in the study of issues related to criminal law policy in the conditions of the information society is not accidental. However, other fields of legal, sociological, criminological, etc. knowledge only supplement the curriculum on the topic of criminal law policy in the conditions of the information society.

The educational program, according to the content of the academic discipline, has three sections, two of which cover three topics each, and the third - two topics. The credit module contains 120 hours: 18 hours of lectures, 18 hours of practical (seminar) classes and 84 hours of independent work by graduate students. Semester control involves credit.

З М І С Т

1.	ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	4
2.	МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	5
3.	СТРУКТУРА КРЕДИТНОГО МОДУЛЯ	7
4.	ЛЕКЦІЙНІ ЗАНЯТТЯ.....	8
5.	ПРАКТИЧНІ (СЕМІНАРСЬКІ) ЗАНЯТТЯ	11
6	САМОСТІЙНА РОБОТА	14
7.	РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ.....	15
8.	МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ	17
9.	ПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ	19
10.	РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.....	21

1. Опис навчальної дисципліни

Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Загальні показники	Характеристика кредитного модуля
Галузь знань: 08 – «Право»	Назва дисципліни, до якої належить кредитний модуль: «Кримінально-правова політика в умовах інформаційного суспільства»	Форма навчання: «Заочна»
Спеціальність: 081 «Право»	Кількість кредитів ECTS « 4 »	Статус кредитного модуля «Навчальні дисципліни за напрямом дослідження»
-	Кількість розділів: «3»	Цикл, до якого належить кредитний модуль: «II Вибіркова компонента»
		Рік підготовки: «2024-2025 н.р.»
Ступень вищої освіти: «Доктор філософії»	Загальна кількість годин « 120 »	Лекції: «18 год.» Практичні: «18 год.»
		Самостійна робота аспіранта: «84 год.»
		Вид та форма семестрового контролю: «Залік»

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

2.1. Вивчення дисципліни спрямоване на досягнення:

а) загальноосвітньої мети:

- підвищення рівня професійної правової культури та знань слухачів (аспірантів) про право як ціннісно-нормативну систему;

б) спеціальної науково-юридичної мети:

- здобуття необхідної методологічної підготовки щодо визначення правових проблем, які виникають у формуванні, реалізації кримінально-правової політики в умовах інформаційного суспільства та шляхів їх вирішення;

- набуття професійних навичок та умінь приймати релевантні правові рішення на основі вимог кримінального законодавства;

в) виховної мети:

- формування стійких переконань стосовно мети та завдань кримінально-правової політики на основі принципів верховенства права, конституційної законності, забезпечення кримінально-правової охорони цінностей демократичного суспільства, національних інтересів.

2.2 Основними завданнями вивчення дисципліни «Кримінально-правова політика в умовах інформаційного суспільства» є:

- опанування знань про кримінально-правову політику України в умовах розвитку інформаційного суспільства;

- визначення проблемних питань щодо формування та реалізації кримінально-правової політики України в умовах інформаційного суспільства, теоретичних і практичних шляхів їх вирішення;

- набуття необхідних знань і достатніх професійних навичок стосовно кримінально-правової політики України для їхнього ефективного використання у правотворчій та правозастосовній діяльності.

2.3 Згідно з вимогами освітньо-наукової програми навчальна дисципліна спрямована на формування таких програмних компетентностей

Інтегральна компетентність (ІК) полягає у: здатності продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у сфері права, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

Загальні компетентності (ЗК) зумовлюють:

ЗК01. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК02. Здатність розробляти наукові проекти та управляти ними.

ЗК04. Здатність усно і письмово презентувати результати власного наукового дослідження українською та іноземною мовами, глибоко розуміти іншомовні наукові та професійні тексти за напрямом досліджень.

Спеціальні(фахові) компетентності (СК):

СК01. Здатність планувати та виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у галузі права та дотичних до неї

міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з права та суміжних галузей.

СК02. Здатність застосовувати методи правового і міждисциплінарного дослідження, виявляти їх евристичні можливості та межі, використовувати релевантний дослідницький інструментарій.

СК03. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті та проєктах правничої освіти у системі освіти дорослих.

СК04. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру у сфері права та забезпечувати якість виконуваних досліджень; дотримання права інтелектуальної власності та стандартів академічної доброчесності.

СК05. Здатність моделювати оптимальні варіанти вирішення складних правових проблем, прогнозувати можливі наслідки їх реалізації.

СК06. Здатність здійснювати експертну діяльність у сфері права.

СК07. Здатність виявляти нові інституційні етичні виклики та етичні виклики в житті суспільства і пропонувати для них правові механізми розв'язання.

2.4 Згідно з вимогами освітньо-наукової програми навчальна дисципліна спрямована на формування таких програмних результатів навчання:

ПРН01. Мати передові концептуальні та методологічні знання у сфері права і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень, отримання нових знань та здійснення інновацій.

ПРН03. Застосовувати у фаховій діяльності знання та розуміння системи права, історії світової та української правової думки, сучасної правової доктрини, а також основних напрямів та провідних тенденцій у розвитку права.

ПРН04. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні аргументи, зокрема, результати теоретичного аналізу, прикладних досліджень, наявні наукові джерела; аналізувати досліджувану проблему з урахуванням широкого правового та загальносоціального контекстів.

ПРН05. Планувати і виконувати теоретичні та прикладні дослідження з права та дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасного наукового інструментарію, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу передових концептуальних і методологічних знань щодо досліджуваної проблеми з дотриманням стандартів академічної та професійної етики.

ПРН06. Розуміти загальні принципи та методи юридичної науки, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері права та у викладацькій практиці.

ПРН07. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення, аналізу й збереження даних та інформації, статистичні методи аналізу даних великого обсягу та складної структури, спеціалізовані програмне забезпечення, бази даних та інформаційні системи у науковій, викладацькій, правотворчій та правозастосовній діяльності.

ПРН10. Готувати правові висновки, пропозиції та рекомендації за результатами правового дослідження.

ПРН11. Здійснювати доктринальне тлумачення норм національного, міжнародного та права Європейського Союзу, здійснювати порівняльний аналіз правових явищ та процесів у різних правових системах.

3. Структура кредитного модуля

Назви розділів і тем	Кількість годин				
	Всього	Лекції	Практ. занят.	Індив. занят.	Самост. робота
1	2	3	4	5	6
Розділ 1.					
Поняття, ознаки кримінально-правової політики в умовах інформаційного суспільства					
Тема 1.1. Кримінально-правова політика України	16	4	4	-	11
Тема 1.2. Особливості кримінально-правової політики в умовах інформаційного суспільства	13	2	2	-	10
Тема 1.3. Напрями кримінально-правової політики в умовах інформаційного суспільства	13	2	2	-	11
Всього:	48	8	8		32
Розділ 2.					
Кримінально-правова політика щодо забезпечення національної безпеки					
Тема 2.1. Кримінально-правова політика щодо охорони основ національної безпеки	16	2	2	-	11
Тема 2.2. Кримінально-правова політика щодо забезпечення воєнної безпеки	13	2	2	-	10
Тема 2.3. Кримінально-правова політика забезпечення діяльності органів державної влади та протидії корупції	13	2	2	-	11
Всього:	44	6	6	-	32
Розділ 3.					
Кримінально-правова політика щодо охорони життя, здоров'я, прав і свобод людини					
Тема 3.1. Кримінально-правова охорона життя і здоров'я людини	14	2	2	-	10
Тема 3.2. Кримінально-правова охорона честі, гідності та прав людини	14	2	2	-	10
Всього:	28	4	4	-	20
Залік:	(2)	(2)	-	-	-
Разом:	120	18	18	-	84

4. Лекційні заняття

Розділ 1. Поняття, ознаки кримінально-правової політики в умовах інформаційного суспільства

Тема 1.1 Кримінально - правова політика України.

4 год.

Питання для розгляду.

1. Поняття, зміст кримінально-правової політики.
2. Формування кримінально-правової політики.
3. Мета і завдання кримінально-правової політики.
4. Принципи кримінально-правової політики.
5. Ціннісна основа кримінально-правової політики.
6. Реалізація кримінально-правової політики.

Література: 3,5,7, 8,9, 10,13,14, 28, 30,35,36,37

Завдання для самостійної роботи аспірантів: опрацювати матеріали лекції та рекомендовану літературу.

Тема 1.2 Особливості кримінально-правової політики в умовах інформаційного суспільства

2 год

Питання для розгляду.

1. Вплив інформаційного суспільства на формування кримінально-правової політики.
2. Кримінально-правове забезпечення розвитку інформаційного суспільства.
3. Кримінально-правова охорона соціальних цінностей в умовах інформаційного суспільства.
4. Особливості реалізації кримінально-правової політики в умовах інформаційного суспільства.
5. Єдність і відмінність кримінально-правової політики та кримінально-процесуальної, кримінально-виконавчої, кримінологічної політики в сучасних умовах.

Література: 2, 3, 7, 11, 13, 14, 16, 18, 28, 32, 37

Завдання для самостійної роботи аспірантів: опрацювати матеріали лекції та рекомендовану літературу.

Тема 1.3 Напрями кримінально-правової політики в умовах інформаційного суспільства

2 год

Питання для розгляду.

1. Загальні та спеціальні ознаки напрямів кримінально-правової політики.
2. Соціальна основа напрямів кримінально-правової політики.

3. Класифікація напрямів кримінально-правової політики.
4. Загальна характеристика напрямів кримінально-правової політики.

Література: 2, 3, 7, 11, 13, 14, 16, 28, 37

Завдання для самостійної роботи аспірантів: опрацювати матеріали лекції та рекомендовану літературу.

Розділ 2. Кримінально-правова політика щодо забезпечення національної безпеки в умовах інформаційного суспільства

Тема 2.1 Кримінально-правова політика щодо охорони основ національної безпеки **2 год**

Питання для розгляду.

1. Кримінально-правова політика охорони суверенітету, територіальної цілісності держави.
2. Кримінально-правова політика охорони конституційного ладу.
3. Кримінально-правова охорона державної безпеки.
4. Кримінально-правова охорона громадської безпеки.

Література: 3, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 17, 25, 26

Завдання для самостійної роботи аспірантів: опрацювати матеріали лекції та рекомендовану літературу.

Тема 2.2 Кримінально-правова політика щодо забезпечення воєнної безпеки **2 год**

Питання для розгляду.

1. Кримінально-правове забезпечення обороноздатності держави.
2. Кримінально-правова охорона військових відносин.
3. Кримінально-правове забезпечення порядку проходження військової служби.
4. Кримінально-правове забезпечення реалізації військової службової діяльності та несення спеціальних видів військової служби.
5. Кримінально-правова охорона військового майна.
6. Кримінально-правове забезпечення виконання військового обов'язку під час збройного конфлікту.

Література: 3, 5, 6, 19, 20, 22, 25, 27, 28

Завдання для самостійної роботи аспірантів: опрацювати матеріали лекції та рекомендовану літературу.

Тема 2.3 Кримінально-правова політика забезпечення діяльності органів державної влади та протидії корупції **2 год**

Питання для розгляду.

1. Кримінально-правова політика забезпечення діяльності органів державної влади для реалізації визначених Конституцією України та законодавством повноважень.
2. Кримінально-правова політика забезпечення правоохоронної діяльності
3. Кримінально-правова політика забезпечення здійснення правосуддя.
4. Кримінально-правова політика протидії корупції.

Література: 3, 4, 7, 20, 21, 23, 24, 25, 29, 31, 34

Завдання для самостійної роботи аспірантів: опрацювати матеріали лекції та рекомендовану літературу.

Розділ 3. Кримінально-правова політика щодо охорони життя, здоров'я, прав і свобод людини в умовах інформаційного суспільства

1. Тема 3.1 Кримінально-правова охорона життя і здоров'я людини **2 год**

Питання для розгляду.

1. Кримінально-правова політика щодо охорони життя людини.
2. Кримінально-правова охорона здоров'я людини.
3. Кримінально-правова охорона материнства і дитинства.
2. Кримінально-правове забезпечення надання необхідної медичної допомоги

Література: 1, 3, 6, 13, 20, 24, 25, 26, 29, 34.

Завдання для самостійної роботи аспірантів: опрацювати матеріали лекції та рекомендовану літературу.

3. Тема 3.2 Кримінально-правова охорона честі, гідності та прав людини

2 год

Питання для розгляду.

1. Кримінально-правова охорона свободи людини
2. Кримінально-правова охорона особи як суб'єкта суспільних відносин.
3. Кримінально-правова охорона честі людини.
4. Кримінально-правова охорона політичних, громадянських та інших прав і свобод людини.

Література: 1, 3, 6, 13, 20, 24, 25, 26, 29, 34

Завдання для самостійної роботи аспірантів: опрацювати матеріали лекції та рекомендовану літературу.

5. Практичні (семінарські) заняття

Розділ 1. Поняття, ознаки кримінально-правової політики в умовах інформаційного суспільства

Тема 1.1 Кримінально - правова політика України

4 год

Питання для розгляду

1. Поняття кримінально-правової політики.
2. Формування кримінально-правової політики.
3. Принципи кримінально-правової політики.
4. Ціннісна основа кримінально-правової політики.
5. Реалізація кримінально-правової політики.

Література: 3, 5, 7, 8, 9, 10, 13, 14, 28, 30, 35, 36, 37

Завдання для самостійної роботи аспірантів: якими є мета та завдання кримінально-правової політики

Тема 1.2 Особливості кримінально-правової політики в умовах інформаційного суспільства

2 год

Питання для розгляду.

1. Кримінально-правове забезпечення розвитку інформаційного суспільства.
2. Кримінально-правова охорона соціальних цінностей в умовах інформаційного суспільства.
3. Особливості реалізації кримінально-правової політики в умовах інформаційного суспільства.
4. Єдність і відмінність кримінально-правової політики та кримінально-процесуальної, кримінально-виконавчої, кримінологічної політики в сучасних умовах.

Література: 2, 3, 7, 11, 13, 14, 16, 18, 28, 32, 37

Завдання для самостійної роботи аспірантів: розкрити вплив інформаційного суспільства на формування кримінально-правової політики

Тема 1.3 Напрями кримінально-правової політики в умовах інформаційного суспільства

2 год

Питання для розгляду.

1. Загальні та спеціальні ознаки напрямів кримінально-правової політики.
2. Соціальна основа напрямів кримінально-правової політики.
3. Класифікація напрямів кримінально-правової політики.
4. Характеристика напрямів кримінально-правової політики.

Література: 2, 3, 7, 11, 13, 14, 16, 28, 37

Завдання для самостійної роботи аспірантів: у чому полягає соціальний механізм визначення напрямів кримінально-правової політики

Розділ 2. Кримінально-правова політика щодо забезпечення національної безпеки в умовах інформаційного суспільства

Тема 2.1 Кримінально-правова політика щодо охорони основ національної безпеки **2 год**

Питання для розгляду.

1. Кримінально-правова політика щодо охорони суверенітету, територіальної цілісності держави.
2. Кримінально-правова політика щодо охорони конституційного ладу.
3. Кримінально-правова охорона державної безпеки.
4. Кримінально-правова охорона громадської безпеки.

Література: 3, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 17, 25, 26

Завдання для самостійної роботи аспірантів: основи національної безпеки як об'єкт кримінально-правової охорони

Тема 2.2 Кримінально-правова політика забезпечення воєнної безпеки **2 год**

Питання для розгляду.

1. Кримінально-правове забезпечення обороноздатності держави.
2. Кримінально-правове забезпечення порядку проходження військової служби.
3. Кримінально-правове забезпечення реалізації військової службової діяльності та несення спеціальних видів військової служби.
4. Кримінально-правова охорона військового майна.
5. Кримінально-правове забезпечення виконання військового обов'язку під час збройного конфлікту.

Література: 3, 5, 6, 19, 20, 22, 25, 27, 28

Завдання для самостійної роботи аспірантів: особливості кримінально-правової охорони військових відносин .

Тема 2.3 Кримінально-правова політика забезпечення легітимної діяльності органів державної влади та протидії корупції **2 год**

Питання для розгляду.

1. Кримінально-правова політика забезпечення діяльності органів державної влади.
2. Кримінально-правова політика забезпечення правоохоронної діяльності
3. Кримінально-правова політика забезпечення здійснення правосуддя.

4. Кримінально-правова політика протидії корупції.

Література: 3, 4, 7, 20, 21, 23, 24, 25, 29, 31, 34

Завдання для самостійної роботи аспірантів: легітимна діяльність органів державної влади як соціальна цінність в контексті формування та реалізації кримінально-правової політики.

Розділ 3. Кримінально-правова політика щодо охорони життя, здоров'я, прав і свобод людини в умовах інформаційного суспільства

1. Тема 3.1 Кримінально-правова охорона життя і здоров'я людини 2 год

Питання для розгляду.

1. Кримінально-правова політика щодо охорони життя людини.
2. Кримінально-правова охорона здоров'я людини.
3. Кримінально-правова охорона материнства і дитинства.
4. Кримінально-правове забезпечення надання необхідної медичної допомоги

Література: 1, 3, 6, 13, 20, 24, 25, 26, 29, 34

Завдання для самостійної роботи аспірантів: право людини на безпеку як передумова забезпечення права на життя.

5. Тема 3.2 Кримінально-правова охорона честі, гідності та прав людини 2 год

Питання для розгляду.

1. Кримінально-правова охорона свободи людини
2. Кримінально-правова охорона особи як суб'єкта суспільних відносин.
3. Кримінально-правова охорона честі людини.
4. Кримінально-правова охорона політичних, громадянських та інших прав і свобод людини.

Література: 1, 3, 6, 13, 20, 24, 25, 26, 29, 34

Завдання для самостійної роботи аспірантів: право на працю як об'єкт кримінально-правової охорони.

1. Самостійна робота

Назви розділів і тем	Кіл-ть годин
Розділ 1. Поняття, ознаки кримінально-правової політики в умовах інформаційного суспільства	32
Тема 1.1. Кримінально - правова політика України.	11
Тема 1.2. Особливості кримінально-правової політики в умовах інформаційного суспільства	10
Тема 1.3. Напрями кримінально-правової політики в умовах інформаційного суспільства	11
Розділ 2. Кримінально-правова політика щодо забезпечення національної безпеки в умовах інформаційного суспільства	32
Тема 2.1. Кримінально-правова політика щодо охорони основ національної безпеки	11
Тема 2.2. Кримінально-правова політика щодо забезпечення воєнної безпеки	10
Тема 2.3. Кримінально-правова політика забезпечення діяльності органів державної влади та протидії корупції	11
Розділ 3. Кримінально-правова політика щодо охорони життя, здоров'я, прав і свобод людини в умовах інформаційного суспільства	20
Тема 3.1. Кримінально-правова охорона життя і здоров'я людини	10
Тема 3.2. Кримінально-правова охорона честі, гідності та прав людини	10
Всього годин:	84

7. Рейтингова система оцінювання результатів навчання

Успішність аспіранта з вивчення дисципліни «Актуальні проблеми права національної безпеки та військового права» оцінюється за семестровим рейтингом. Сума набраних рейтингових балів при семестровому контролі переводиться в оцінки за системою оцінювання ECTS (європейська система оцінювання), що передбачає семибальну шкалу **A, B, C, D, E, Fx, F** оцінок.

Рейтинг аспіранта формується поступово протягом семестра на підставі оцінювання знань, які він отримав з дисципліни «Актуальні проблеми права національної безпеки та військового права». Оцінювання проводиться за критерієм правильності та повноти, логіки та системності розкриття відповідної теми. Даний рейтинг складається з балів, що він отримує за:

- а) відповіді на практичних заняттях, включаючи тематичні доповіді за відповідними темами;
- б) самостійну роботу;
- в) відповідь на екзамені.

Система рейтингових (вагових) балів та критерії оцінювання:

1. Робота на практичних заняттях

Формою перевірки рівня підготовленості аспірантів під час практичних занять згідно тем робочої навчальної програми є:

- оцінювання знань аспірантів на практичних заняттях;
- оцінювання виконаних завдань у процесі самостійної роботи аспірантів.

Критерії оцінювання:

15 – високий (поглиблений) рівень підготовки з питань практичного заняття, підготовка доповідей та повідомлень. Вміння працювати групами, аналізувати відповідні законодавчі акти та практично вирішувати ситуаційні завдання;

10 – добрий рівень підготовки. Вміння аналізувати;

5 – задовільний рівень підготовки. Недостатній рівень засвоєння матеріалу, обмеження знань виключно інформацією підручника;

2 – незадовільний рівень підготовки. Дуже низький рівень засвоєння знань, відсутня ініціатива в обговоренні питань практичного заняття;

I – незадовільний рівень підготовки. Відсутність знань з пройденого матеріалу, повна пасивність на практичних заняттях.

Розмір шкали рейтингу **R = 100 балів**.

Розмір стартової шкали **R_C = 45 балів**.

Рейтингова шкала з дисципліни складає **R = R_C + R_E = 95-100 балів**

Умови допуску до заліку: стартовий рейтинг R_C > 40 балів.

Критерії екзаменаційного оцінювання: виходячи з розміру шкали R_E = 60.

Переведення значення рейтингових оцінок в європейську систему оцінювання (ECTS) і традиційні оцінки для внесення їх до екзаменаційної (залікової) відомості та залікової книжки здійснюється відповідно до таблиці:

Таблиця переведення рейтингової оцінки з навчальної дисципліни RD

RD = R_C + R_E	Оцінка ECTS	Оцінка ECTS	Традиційна залікова оцінка
RD = 95 - 100	A	Відмінно	Зараховано
RD = 85 - 94	B	Дуже добре	
RD = 75 - 84	C	Добре	
RD = 65 - 74	D	Задовільно	
RD = 60 - 64	E	Достатньо	
RD = менш ніж 60	F _X	Незадовільно	Незараховано
RC < 40%	F	Недопущено	Недопущено

8. Методичні рекомендації

Розвиток інформаційного суспільства в Україні відбувається у складних умовах протидії численним зовнішнім і внутрішнім викликам, загрозам. Загрози вільному функціонуванню інформаційного суспільства внутрішнього походження полягають у порушенні правових засад організації соціальних комунікацій, суспільних відносин, що своєю чергою потребує відповідного, заснованого на законі, правового реагування.

Найбільш ефективним та дієвим є визначений законодавством механізм кримінально-правової охорони існуючих в інформаційному суспільстві соціальних цінностей, суспільних відносин. Тут важливо не обмежуватися кримінально-правовою охороною тих цінностей та суспільних відносин, які стосуються безпосередньо інформаційно-правової складової суспільства, а розглядати проблему комплексно, на основі загальних підходів, які стосуються усієї соціальної організації, залежної у нинішніх умовах значною мірою саме від якісних ознак інформаційного суспільства.

Такі загальні підходи дії кримінального права в інформаційному суспільстві може запропонувати кримінально-правова політика.

Навчальна дисципліна «Кримінально-правова політика України в умовах інформаційного суспільства» передбачає вивчення проблемних питань, які стосуються формування та реалізації кримінально-правової політики держави, її впливу на розвиток інформаційного суспільства.

У першому розділі навчальної дисципліни передбачено вивчення основних положень кримінально-правової політики, її мети, завдання, принципів, аксіологічної основи у контексті ціннісно-нормативного праворозуміння тощо та особливостей формування, реалізації кримінально-правової політики в умовах, що характеризують інформаційне суспільство. Окремо розглядається тема, де визначаються напрями кримінально-правової політики України, їх загальна змістовна характеристика.

Другий розділ навчальної дисципліни стосується кримінально-правової політики щодо забезпечення національної безпеки України. Тематика цього розділу не обмежується вивченням питань, які безпосередньо визначені у кримінальному законі як злочини проти основ національної безпеки. Теми розділу побудовані відповідно до положень Закону України «Про національну безпеку України» з визначенням національних інтересів, як об'єктів кримінально-правової охорони, зважаючи на їхню соціальну цінність.

Третій розділ навчальної дисципліни охоплює питання, які мають найбільшу соціальну цінність, та стосуються кримінально-правової політики щодо охорони життя, здоров'я, прав, свобод людини. Значна увага приділяється в освоєнні теоретико-прикладних питань кримінально-правової охорони права людини на безпеку як неодмінної передумови права на життя, що значно актуалізується за обставин розвитку інформаційного суспільства.

Положення, які підлягають освоєнню у навчальному процесі, містять лекційний курс кредитного модуля. Лекційні матеріали засновуються на останніх наукових розробках кримінального права.

Практичні заняття передбачають поглиблення знань з питань навчальної програми курсу, обговорення проблемних аспектів та визначення напрямків їх практичного вирішення. Теми практичних занять узгоджуються з темами лекцій, що дозволяє під час підготовки до занять використовувати лекційні матеріали.

Водночас слухачам доцільно ознайомитися перед лекційними заняттями з планом лекції, зорієнтуватися у використанні запропонованої наукової літератури, з нормативно-правовими актами, відповідно до питань теми лекції.

Для підготовки до практичних занять необхідно ретельно опрацювати питання, що виносяться для обговорення. Окрім лекційних матеріалів важливою складовою підготовки до практичних занять є використання зазначених у програмі навчальної дисципліни наукової літератури, законодавства, судової практики. Для практичних занять рекомендується підготувати реферативні матеріали, а також питання, які на думку слухачів заслуговують на обговорення у межах теми навчальної програми.

Самостійна робота аспірантів займає важливе місце в освоєнні програми навчальної дисципліни та передбачає опрацювання визначених програмою розділів з урахуванням питань, що містить лекційний курс, а також питань, які підлягають освоєнню під час практичних занять. Необхідною складовою самостійної роботи розглядається індивідуальне опрацювання наукової літератури. Під час самостійної роботи особлива увага має приділятися опрацюванню нормативно-правових актів, судової практики.

Підсумковим контролем освоєння програми навчальної дисципліни є залік. Залік проводиться з урахуванням успішності під час практичних занять та передбачає оцінювання відповідно до передбаченої рейтингової системи.

9. Питання до заліку

1. Поняття кримінально-правової політики.
2. Зміст кримінально-правової політики.
3. Криміналізація у змісті кримінально-правової політики.
4. Декриміналізація у змісті кримінально-правової політики.
5. Пеналізація у змісті кримінально-правової політики.
6. Депеналізація у змісті кримінально-правової політики.
7. Предмет кримінально-правової політики.
8. Принципи кримінально-правової політики.
9. Мета кримінально-правової політики.
10. Завдання кримінально-правової політики.
11. Формування кримінально-правової політики.
12. Реалізація кримінально-правової політики.
13. Кримінальний закон і кримінально-правова політика.
14. Вплив Конституційного Суду України на формування і реалізацію кримінально-правової політики.
15. Правові позиції Верховного Суду у формуванні та реалізації кримінально-правової політики.
16. Практика застосування Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод і кримінально-правова політика України.
17. Розвиток інформаційного суспільства в Україні та його значення для кримінально-правової політики.
18. Особливості формування і реалізації кримінально-правової політики в умовах інформаційного суспільства.
19. Кримінально-правове забезпечення розвитку інформаційного суспільства.
20. Кримінально-правова охорона соціальних цінностей в умовах інформаційного суспільства.
21. Взаємозалежність кримінально-правової політики та кримінально-процесуальної, кримінально-виконавчої, кримінологічної політики в сучасних умовах розвитку інформаційного суспільства.
22. Поняття та ознаки напрямів кримінально-правової політики.
23. Характеристика соціальної основи напрямів кримінально-правової політики.
24. Класифікація напрямів кримінально-правової політики.
25. Загальна характеристика напрямів кримінально-правової політики.
26. Кримінально-правова політика забезпечення національної безпеки.
27. Кримінально-правова охорона суверенітету, територіальної цілісності держави.
28. Кримінально-правова охорона конституційного ладу.
29. Кримінально-правова охорона державної безпеки.
30. Кримінально-правова охорона громадської безпеки.
31. Кримінально-правова політика забезпечення воєнної безпеки
32. Кримінально-правове забезпечення порядку проходження військової служби.
33. Кримінально-правове забезпечення реалізації військової службової діяльності та несення спеціальних видів військової служби.

34. Кримінально-правова охорона військового майна.
35. Кримінально-правове забезпечення виконання військового обов'язку під час збройного конфлікту.
36. Кримінально-правова політика забезпечення легітимної діяльності органів державної влади.
37. Кримінально-правова політика забезпечення правоохоронної діяльності
38. Кримінально-правова політика забезпечення здійснення правосуддя.
39. Кримінально-правова політика протидії корупції.
40. Кримінально-правова охорона права власності.
41. Кримінально-правове забезпечення економічної безпеки.
42. Кримінально-правове забезпечення фінансової безпеки.
43. Кримінально-правова політика щодо охорони навколишнього природного середовища.
44. Кримінально-правова політика щодо охорони життя людини.
45. Кримінально-правова охорона здоров'я людини.
46. Кримінально-правова охорона материнства і дитинства.
47. Кримінально-правове забезпечення надання необхідної медичної допомоги.
48. Кримінально-правова охорона свободи людини
49. Кримінально-правова охорона особи як суб'єкта суспільних відносин.
50. Кримінально-правова охорона честі людини.
51. Кримінально-правова охорона політичних прав і свобод людини.
52. Кримінально-правова охорона громадянських та інших прав і свобод людини.

10. Рекомендована література

Основна література

1. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод. *Офіційний сайт Верховної Ради України*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004
2. Okinawa Charter on Global Information Society 22.07.2000. *Офіційний сайт Міністерства закордонних справ Японії (анг.)*. URL: <https://www.mofa.go.jp/policy/economy/summit/2000/documents/charter.html>
3. Конституція України, прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року. *Офіційний сайт Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/254к/96-вр>.
4. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 №1700-VII. *Офіційний сайт Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>
5. Про національну безпеку України: Закон України від 21.06.2018 №2469-VIII. *Офіційний сайт Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>
6. Актуальні питання кримінального законодавства України та практики його застосування : монографія / В. Я. Тацій, В. І. Борисов, Л. М. Демидова та ін. ; за заг. ред. В. Я. Тація, В. І. Борисова, Л. М. Демидової. Харків : Право, 2017. 400 с.
7. Актуальні проблеми формування сучасної доктрини кримінального права України : монографія / В. Я. Тацій, Л. М. Демидова, В. І. Борисов та ін. ; за заг. ред. В. Я. Тація, Л. М. Демидової, В. І. Борисова. Харків: Право, 2021. 632 с.
8. Богуцький П.П. Кримінальний закон в системі правового забезпечення національної безпеки України. *Наука та суспільне життя України в епоху глобальних викликів людства у цифрову еру (з нагоди 30-річчя проголошення незалежності України та 25-річчя прийняття Конституції України) : у 2 т. : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 21 трав. 2021 р.) / за загальною редакцією С. В. Ківалова. – Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2021. – Т. 2. – 704 с. С.172-175.*
9. Богуцький П.П. Кримінально-правова політика і національна безпека України: проблема кримінально-правової охорони національних інтересів. *Кримінальне правопорушення: національний та зарубіжний виміри: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (24 травня 2019 року, м.Одеса) / ред.кол.: Є.Л.Стрельцов, В.О.Туляков, В.П.Кедик [та ін.], відп. за вип.. Є.Л.Стрельцов. – Одеса:Юридична література, 2019. – 232 с., С.203-205.*
10. Богуцький П.П. Методологічні проблеми проекту Кримінального кодексу України: телеологія правотворчості та національна безпека. *Проблеми впровадження нового Кримінального кодексу в правову систему України : матеріали міжнар. наук. конф. (м. Харків, 7 квіт. 2021 р.) / редкол.: Ю. В. Баулін, Ю. А. Пономаренко, І. А. Вишневецька ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, Робоча група з питань розвитку кримін. права Коміс. з питань прав. реформи, Громад. орг. «Всеукр. асоц. кримін. права», Консульт. місія Європейського Союзу в Україні. – Харків : Право, 2021. – 172 с. – С.52-54.*
11. Богуцький П.П. Об'єктування у кримінальному праві цінностей та інтересів: до проблеми об'єктів кримінального права і складу злочинів. *Правове життя сучасної України : у 3 т. : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса,*

15 трав. 2020 р.) / відп. ред. М. Р. Аракелян. – Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2020. – Т. 3. – 538 с., С.107-111.

12. Богущкий П.П. Правове забезпечення національної безпеки та громадської безпеки: теоретико-прикладні аспекти. *Правове життя сучасної України: у 2-х т.: матеріали Міжнарод. наук.-практ. конф. (м.Одеса, 17 травня 2017.)* / відп.ред. Г.О.Ульянова. – Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2019. – Т.2 – 672 с., С.170-172.

13. Борисов В. І. Сучасна політика держави у сфері боротьби зі злочинністю та її кримінально-правовий напрям. *Право України*. 2012. № 1–2. С. 232–242.

14. Борисов В. І., Фріс П. Л. Поняття кримінально-правової політики. *Вісник Асоціації кримінального права України : електрон. наук. вид. Харків : ВГО «АКП», 2013. Вип. 1. С. 15–31.*

15. Борисов В. І. Дотримання інтеграційної єдності Загальної та Особливої частин КК як показник розвитку кримінального права України. *Особлива частина Кримінального кодексу України : система та зміст : матер. міжнар. наук. конф. (м. Харків, 20–23 жовт. 2021 р.)* / редкол. : Ю. В. Баулін, Ю. А. Пономаренко, І. А. Вишневська. Харків : Право, 2022. С. 32–35.

16. Інформаційне суспільство в Україні: глобальні виклики та національні можливості: аналіт. доп. / Д. В. Дубов, О. А. Ожеван, С. Л. Гнатюк. – К. : НІСД. – 2010. – 64 с. URL: https://niss.gov.ua/sites/default/files/2011-02/dubov_infsus-31058.pdf

17. Злочини проти основ національної безпеки України: науково-практичний коментар Кримінального кодексу України/ П.П.Богущкий. Київ; Одеса: Фенікс, 2023. 96с.

18. Карчевський М. В. Кримінально-правова охорона інформаційної безпеки України / МВС України, Луганський державний університет внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренко. Луганськ : РВВ ЛДУВС ім. Е. О. Дідоренка, 2012. 528 с.

19. Кваліфікація злочинів: навч. посіб. / Г. М. Анісімов, О. О. Володіна, І. О. Зінченко та ін. ; за ред. М. І. Панова. 2-ге вид., допов. та випр.. Х. :Право, 2017. 360 с.

20. Кваліфікація злочинів: навч.посібник / М. Й. Коржанський. - 2 вид. - К. : Атіка, 2002. - 640 с.

21. Кримінальне право і законодавство України. Частина загальна: курс лекцій / М. Й. Коржанський. - К. : Атіка, 2001. - 432 с.

22. Кримінально-правові та кримінологічні основи забезпечення воєнної безпеки України: наук.-практ.посіб./[Туркот М.С.,Богущкий П.П., Дячук С.І.,Вернидубов І.В.,Сегеда С.П.].- К.:Видавничий дім “АртЕк”, Національна академія прокуратури, 2014. – 246 с.

23. Михайленко Д. Г. Протидія корупційним злочинам засобами кримінального права: концептуальні основи : монографія / Д. Г. Михайленко. – Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2017. – 582 с.

24. Навроцький В. О. Основи кримінально-правової кваліфікації : навч. посіб. К. : Юрінком Інтер, 2009. 512 с.

25. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / Д. С.Азаров, В. К. Гришук, А. В. Савченко та ін.; за заг. ред. О. М. Джужі, А. В. Савченка, В. В. Чернея. 2-ге вид., перероб. і допов. Київ:Юрінком Інтер, 2018. 1104 с.

26. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / за ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка. 11-те вид., переробл. Та допов. – Київ : ВД «Дакор», 2019. 1384 с.

27. Панов М. І. Загальні засади кваліфікації злочинів : лекція Х. : Право, 2016. 104 с.

28. Політика у сфері боротьби зі злочинністю України: теоретичні та прикладні проблеми : монографія / за заг. ред. П. Л. Фріса, В. Б. Харченка. ІваноФранківськ – Харків : Юрид. ін-т Прикарпат. нац. ун-та імені Василя Стефаника, 2016. 419 с.

29. Практика застосування Верховним Судом України положень Особливої частини Кримінального кодексу України [уклад. О. П. Горох]; За заг. ред. А. А. Музики. – К.: «Центр учбової літератури», 2017. – 915 с. <https://newcriminalcode.org.ua/upload/media/2020/07/27/praktyka-zastosuvannya-vs-u-polozhen-osoblyvoyi-chastyiny-kku-2017-goroh-1-1.pdf>

30. Практика судів України з кримінальних справ (2014–2015 рр.) /уклад. В. І. Тютюгін ; за заг. ред. В. Я. Тація. Харків : Право, 2016. 800 с.

31. Проблеми кримінально-правової кваліфікації : навч. посіб. /М. Г. Арманов, О. О. Книженко, Н. М. Ярмаш та ін. К. : Національна академія прокуратури України, 2017. 392 с.

32. Савінова Н. А. Кримінально-правове забезпечення розвитку інформаційного суспільства в Україні: теоретичні та практичні аспекти. Київ, 2011. 341 с.

33. Сучасний вимір кримінального права. Liber Amicorum на честь академіка Вячеслава Борисова : монографія / ред кол.: М. Шепітько (відп. ред.) та ін. – Харків : Право, 2023. – 264 с. : іл.

34. Ус О. В. Теорія та практика кримінально-правової кваліфікації : лекції Харків : Право, 2018. 368 с.

35. Фріс П. Л. Ідеологія кримінально-правової політики : монографія / Павло Львович Фріс – Івано-Франківськ : Супрун В. П. 2021 – 389 с.

36. Фріс П. Л. Кримінальне право України. Загальна частина : підручн. для студ. вищ. навч. закл. Вид. 3-тє, доп. і перероб. – Одеса : Фенікс, 2017. – 468 с.

37. Фріс П. Л. Політика у сфері боротьби зі злочинністю та кримінально-правова політика у системі суспільних наук / П. Л. Фріс // Питання боротьби зі злочинністю. - 2016. - Вип. 31. - С. 3-27. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pbzz_2016_31_3

Додаткова література

38. Стратегія розвитку інформаційного суспільства в Україні: схвалено Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 15.05.2013 р. *Урядовий портал* URL: <https://www.kmu.gov.ua/npras/246420577>

39. Про правотворчу діяльність: Закон України від 24.08.2023 №3354-ІХ. *Офіційний сайт Верховної Ради України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3354-20#Text>

40. Актуальні проблеми кримінально-правової кваліфікації: навч. посіб. / за заг. ред В. В. Топчія; наук. ред. В. І. Антипова. Вінниця : ТОВ «Нілан-ЛТД», 2017. 896 с.

41. Богуцький П.П. Аксіологія кримінальної правотворчості та національна безпека: національні інтереси у ціннісно-нормативній системі кримінального закону. *Кримінально-правова правотворчість: визначення та значення: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м.Одеса, 28 травня 2021 р.)* Відповідальний редактор Є.Л.

Стрельцов. Укладачі: Є.Л. Стрельцов, В.П. Кедик. Одеса, НУ «ОЮА», ПРЦ НАПрН України, 2021. - 250 с., С.54-57.

42. Богуцький П.П. Війна і тероризм: теорія та практика юридичної кваліфікації. *Право України*, 2022, – №8 – С.121-139.

43. Данильян В. О. Інформаційне суспільство та перспективи його розвитку в Україні (соціально- філософський аналіз) [Текст] : монографія / В. О. Данильян. – Х. : Право, 2008. – 184 с.

44. Зінченко І. О. Кваліфікація злочинів при їх множинності та конкуренції кримінально-правових норм : навч. посіб. Харків : Право, 2017. 114 с.

45. Коржанський М. Й. Кваліфікація злочинів : Навч. посіб. Вид. 3-тє доповн. та переробл. К. : Атіка, 2007. 592 с.

46. Кузнецов В. В. Теорія кваліфікації злочинів : підручник / Кузнецов В.В., Савченко А. В. / За заг. ред. д.ю.н., проф. В. І. Шакуна. 5-те вид., перероб. К. : Алерта, 2013. 320 с

47. Навроцький В. О. Теоретичні проблеми кримінально-правової кваліфікації: Автореф. дис. ... д-ра юр. наук: 12.00.08.– Х., 2000. 35 с

48. Рябчинська О. П. Додаткові підстави кримінально-правової кваліфікації. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Юриспруденція. 2014. № 12. Т. 2. С. 99-103.

49. Ус О. В. Кваліфікація злочинів з урахуванням форм співучасті: аналіз постанов Пленуму Верховного Суду України. Наук. вісн. Херсон. держ. ун-ту. Серія «Юридичні науки». 2014. Вип. 2, т. 4. С. 56-61.

50. Фріс П. Л. Реалізація кримінально-правової політики через кваліфікацію кримінальних правопорушень. *Наше право*. 2004. № 3. С.77-82.